DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

3. februar 2000 *

I sag C-12/98,

angående en anmodning, som Audiencia Provincial de Palma de Mallorca (Spanien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Miguel Amengual Far

mod

Juan Amengual Far,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 13, punkt B, litra b), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1),

* Processprog: spansk.

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Schintgen, og dommerne G. Hirsch (refererende dommer) og V. Skouris,

generaladvokat: A. La Pergola
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den spanske regering ved statens advokat, S. Ortiz Vaamonde, som befuldmægtiget

— den franske regering ved kontorchef K. Rispal-Bellanger og ekspeditionssekretær G. Mignot, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent M. Díaz-Llanos, C. Gómez de la Cruz og E. Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. marts 1999,

på grundlag af Anden Afdelings kendelse af 24. september 1999 om genåbning af den mundtlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 21. oktober 1999,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 12. januar 1998, indgået til Domstolen den 20. januar 1998, har Audiencia Provincial de Palma de Mallorca i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 13, punkt B, litra b), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1, herefter »sjette direktiv«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag, som en udlejer, Miguel Amengual Far, har anlagt mod lejeren, Juan Amengual Far, der er hans bror, med påstand om, at

lejeren udsættes af det lejede forretningslokale på grund af manglende rettidig betaling af den del af lejen, der udgør merværdiafgift (herefter »moms«).

3 Den forelæggende ret har rejst det spørgsmål, om der skal betales moms ved udlejning af forretningslokaler.

4 Retten har bemærket, at i henhold til artikel 4, stk. 2, litra b), og artikel 11, stk. 2, i lov nr. 37/1992 af 28. december 1992 skal der i Spanien svares moms af alle former for udlejning af forretningslokaler. Ifølge lovens artikel 20, stk. 23, indrømmes der kun fritagelse for »udlejning, der udgør tjenesteydelser som omhandlet i denne lovs artikel 11 ... og som vedrører følgende goder:

a) ...

b) bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende er bestemt til beboelsesformål, herunder garager og tilbygninger, samt møbler, der lejes i forbindelse hermed

...«

5 Den nationale ret har imidlertid rejst det spørgsmål, om det i lov nr. 37/1992 kan fastsættes, at der skal svares moms ved udlejning af forretningslokaler, uden at sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), herved tilsidesættes.

6 Sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), bestemmer:

»Med forbehold af andre fællesskabsbestemmelser fritager medlemsstaterne på betingelser, som de fastsætter for at sikre en korrekt og enkel anvendelse af nedennævnte fritagelser, og med henblik på at forhindre enhver mulig form for svig, unddragelser og misbrug:

a) ...

b) bortforpagtning og udlejning af fast ejendom, med undtagelse af:

1. udlejning inden for hotelsektoren eller sektorer med tilsvarende opgaver, således som dette begreb er fastlagt i medlemsstaternes lovgivning, herunder udlejning i ferielejre eller i områder, der er indrettet som campingpladser

2. udlejning af pladser til parkering af køretøjer

3. udlejning af udstyr og maskiner, der installeres på brugsstedet

4. udlejning af bokse.

Medlemsstaterne kan fastsætte yderligere undtagelser inden for dette fritagelsesområde.«

7 Audiencia Provincial de Palma de Mallorca finder, at en fortolkning af fællesskabsretten er nødvendig, for at retten kan træffe afgørelse. Den har derfor udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er artikel 13, punkt B, i direktiv 77/388/EØF blevet korrekt gennemført i den spanske lov om moms, når der efter denne lov skal svares afgift af enhver form for udlejning af fast ejendom, hvor der udøves økonomisk virksomhed?

2) Såfremt artikel 13, punkt B, i direktiv 77/388/EØF ikke er blevet gennemført korrekt, ønskes det oplyst, om denne fællesskabsbestemmelse har direkte

virkning, for så vidt som der heri er fastsat en hovedregel om, at udlejning af fast ejendom er fritaget for moms?«

Det første spørgsmål

8 Med det første spørgsmål ønsker den nationale ret nærmere bestemt oplyst, om medlemsstaterne i henhold til sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), kan fastsætte en hovedregel om, at der skal svares moms ved udlejning af fast ejendom, og som en undtagelse alene fritage udlejning af fast ejendom, der er bestemt til beboelsesformål.

9 Hertil bemærkes indledningsvis, at ifølge den spanske regering er den spanske version af sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), andet afsnit, ikke korrekt, idet den lader formode, at medlemsstaterne kan udvide fritagelsesområdet til også at omfatte andre tilfælde.

10 Det må i den forbindelse fastslås, således som generaladvokaten har bemærket i punkt 7 i sit forslag til afgørelse af 18. marts 1999, at som det fremgår af de andre sproglige versioner af sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), og af den sammenhæng, bestemmelsen indgår i, tillader bestemmelsens andet afsnit medlemsstaterne at fastsætte yderligere undtagelser fra anvendelsesområdet for

fritagelsen af udlejning af fast ejendom (jf. i samme retning dom af 15.12.1993, sag C-63/92, Lubbock Fine, Sml. I, s. 6665, præmis 13).

11 Den forelæggende ret har imidlertid rejst det spørgsmål, om lov nr. 37/1992 lovligt kan bestemme, at der skal svares moms ved udlejning af fast ejendom, der er bestemt til andet end beboelsesformål, således at momspligten for udlejning af fast ejendom bestemt til udøvelse af økonomisk virksomhed følger af anvendelsen af en hovedregel og ikke af en undtagelse fra hovedreglen om fritagelse i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b).

12 I den forbindelse bemærkes, at et direktiv i henhold til EF-traktatens artikel 189, stk. 3 (nu artikel 249, stk. 3, EF), med hensyn til det tilsigtede mål er bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

13 I øvrigt fremgår det af selve ordlyden af bestemmelserne i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), og punkt C, at medlemsstaterne i henhold til direktivet har et vidt skøn med hensyn til, om de pågældende transaktioner skal fritages eller pålægges afgift.

14 Det er derfor uden betydning, om en medlemsstat, som har fundet det hensigtsmæssigt at fastsætte, at der skal svares moms af alle former for udlejning af fast ejendom, der er bestemt til andet end beboelsesformål, når dette resultat gennem en hovedregel om, at der skal svares moms af alle former for udlejning af fast ejendom, idet kun udlejning af fast ejendom bestemt til beboelsesformål er fritaget, eller om den pågældende medlemsstat når samme resultat i kraft af undtagelser fra en hovedregel om fritagelse af udlejning af fast ejendom.

15 Det første spørgsmål må herefter besvares med, at medlemsstaterne i henhold til sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), kan fastsætte en hovedregel om, at der

skal svares moms ved udlejning af fast ejendom, og som en undtagelse alene fritage udlejning af fast ejendom, der er bestemt til beboelsesformål.

Det andet spørgsmål

16 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af den spanske og den franske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Audiencia Provincial de Palma de Mallorca ved kendelse af 12. januar 1998, for ret:

Medlemsstaterne kan i henhold til artikel 13, punkt B, litra b), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag fastsætte en hovedregel om, at der skal svares merværdiafgift ved udlejning af fast ejendom, og som en undtagelse alene fritage udlejning af fast ejendom, der er bestemt til beboelsesformål.

Schintgen Hirsch Skouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. februar 2000.

R. Grass

Justitssekretær

R. Schintgen

Formand for Anden Afdeling